2026Z24940

Vragen van het lid Vermeer (BBB) aan de staatssecretarissen van Infrastructuur en Waterstaat en van Economische Zaken en Klimaat over de plaatsing van hoogspanningsstation Amsterdam Zuidoost nabij UNESCO-werelderfgoed (ingezonden 12 november 2026)

1) Bent u bekend met het artikel ‘Weer nieuw onderzoek naar windmolens bij Waterlinie, ondanks eerdere conclusies’? 1)

2) Klopt het dat bij de zoektocht naar het hoogspanningsstation Utrecht Noord de preferente zoeklocatie in een laat stadium alsnog afviel vanwege de conclusies uit een Heritage Impact Assessment (HIA), respectievelijk de bescherming van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies? Hoeveel van de in juni 2025 aangekondigde vertraging (van 2029 naar 2033, mogelijk 2035) en van de huidige netcongestie in de provincie Utrecht is hieraan toe te schrijven?

3) Op grond van welke afweging heeft TenneT destijds gedacht dat een hoogspanningsstation nabij UNESCO-werelderfgoed wel mogelijk was? Welke lessen zijn uit dat traject getrokken, en waarom zijn die niet terug te zien in de selectie van zoeklocaties voor Amsterdam Zuidoost?

4) Zijn TenneT en het ministerie van KGG zich bewust van artikel 9.2 Bkl, dat bepaalt dat geen projectbesluit mag worden vastgesteld voor een project dat de kernkwaliteiten van de werelderfgoederen als bedoeld in artikel 7.4, eerste lid, aantast (de voorverkenning noemt dit artikel zelf (p. 11))? Waarom zijn de bufferzones dan alleen als weegcriterium gehanteerd en niet als uitsluitingsgrond? En welke gevolgen heeft de per 1 januari 2026 gewijzigde Bkl (samenvoeging tot de Hollandse Waterlinies en geactualiseerde kernkwaliteiten) voor deze procedure?

5) Deelt u de opvatting dat het opnieuw selecteren van zoeklocaties in de bufferzone van het werelderfgoed extra planologische en juridische risico’s met zich meebrengt, tot en met beroep bij de Raad van State tegen het projectbesluit? En dat dit opnieuw kan leiden tot vertraging bij het oplossen van de netcongestie, precies wat in Utrecht is gebeurd? Is dit risico meegewogen bij het vaststellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)?

6) Klopt het dat voor Aetsveldsepolder West inmiddels een nieuwe HIA is uitgevoerd, met (opnieuw) de conclusie dat een hoogspanningsstation een negatieve impact heeft op de kernkwaliteiten van het werelderfgoed? Kunt u een korte samenvatting van het rapport geven en het openbaar maken? Waarom is deze locatie als ‘kansrijk’ aangemerkt, terwijl zowel de voorverkenning als de eerdere HIA haar op erfgoed negatief beoordeelden?

7) Gelet op het feit dat een HIA altijd een subjectief element bevat, welke (internationale) jurisprudentie en precedenten zijn bekend waarin de mate van negatieve impact op werelderfgoed onderwerp van geschil was, en wat was de uitkomst (denk aan het verlies van de werelderfgoedstatus van het Elbedal bij Dresden (2009) en van Liverpool (2021), en aan de schorsing van het bestemmingsplan Fort Kudelstaart (Stelling van Amsterdam) door de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2021:933), omdat niet was aangetoond dat de kernkwaliteiten behouden bleven)? Volgens welke methodiek worden de HIA’s in deze procedure uitgevoerd, en wie toetst onafhankelijk de kwaliteit ervan?

8) Vindt u de status van UNESCO-werelderfgoed van belang voor Nederland? Zo ja, hoe weegt u die status af tegen de ruimtevraag van de energietransitie, en bent u bereid te voorkomen dat de keuze van een voorkeurslocatie tot vragen of zorgen van UNESCO leidt over de staat van instandhouding van de Hollandse Waterlinies?

9) Klopt het dat de directe omgeving van de Hollandse Waterlinies zich veelal kenmerkt door cultuurhistorische landschappen waar monumenten, natuur, erfgoed en agrarisch landschap samenkomen, en dat juist de openheid van dat landschap (schootsvelden, inundatievelden) onlosmakelijk verbonden is met de kernkwaliteiten van het werelderfgoed?

10) Deelt u de constatering dat de omliggende agrarische gronden vaak weinig beschermd zijn (bijvoorbeeld door de uitzondering voor energieprojecten op het verstedelijkingsverbod in de provincie Utrecht), waardoor juist deze unieke landschappen extra kwetsbaar zijn voor de aanwijzing van grootschalige energieprojecten?

11) Bent u bereid dergelijke landschappen, inclusief agrarische gronden en inundatievelden, beter te beschermen wanneer zij deel uitmaken van een bijzonder cultuurhistorisch landschap? Zo ja, langs welke weg (bijvoorbeeld instructieregels in het Bkl) en op welke termijn?

12) Bent u bekend met de bijzondere status van het cultuurhistorische Geingebied in De Ronde Venen (www.spaarhetgein.nl), het landschap dat Mondriaan veelvuldig schilderde, met historische monumenten, buitenplaatsen, molens, rietkragen, de rivier het Gein en het werelderfgoed? Klopt het dat de provinciegrens tussen Noord-Holland en Utrecht eerder is verschoven om dit gebied beter te beschermen? Bent u ermee bekend dat de gemeenteraad van De Ronde Venen het Gein een beschermde status wil geven, en dat dit ook in Provinciale Staten van Utrecht aan de orde is geweest?

13) Hoeveel publiek geld is de afgelopen twintig jaar in het gebied geïnvesteerd om het te behouden (onder meer beheer, de dijkverbetering van 2006–2015 waarbij 4.300 van de 4.500 bomen behouden bleven, en de spoorverdubbeling waarbij het spoor het Gein via een aquaduct passeert)? Is het in uw ogen consistent om na die investeringen juist hier een industrieel complex van 25 hectare te overwegen? Deelt u de stelling dat door de energietransitie niet alleen agrarische gronden, maar ook bijzondere cultuurhistorische landschappen onder druk staan, en bent u bereid na te denken over meer bescherming van dit soort historische landschappen?

14) Hoe verklaart u dat Sweco in de voorverkenning niet op de hoogte was van, of geen aandacht besteedde aan, de bijzondere status en geschiedenis van het Geingebied en van Fort Nigtevecht, die beide niet in het rapport worden genoemd? Welke eisen stellen TenneT en het ministerie aan de cultuurhistorische analyse in een voorverkenning?

15) Kent u de soortgelijke kwestie in de provincie Utrecht rond de keuze voor windturbines bij Nigtevecht en Vreeland, opnieuw in de buurt van Fort Nigtevecht, waar de uitvoering en interpretatie van de mate van aantasting van de kernkwaliteiten in de HIA ook een hoofdrol speelt en waar volgens het Algemeen Dagblad het tweede onderzoek is vastgelopen, doordat het adviesbureau ermee stopte? 2) Bent u op de hoogte van het verschil in inzicht tussen bewoners en gemeenten enerzijds en de provincie anderzijds? Hoe beoordeelt u dergelijke impasses, en wat zeggen zij over de robuustheid van HIA’s als basis voor besluitvorming?

16) In hoeverre vindt u dat bij mogelijke projectbesluiten eerder, al in de voorverkenning, een HIA-toets moet plaatsvinden, en dat zoeklocaties met een twijfelachtige of negatieve HIA-uitkomst direct moeten worden uitgesloten, om langdurige procedures en nieuwe vertraging te voorkomen? Bent u bereid dit als werkwijze vast te leggen, en concreet: bent u om die reden ook bereid Aetsveldsepolder West alsnog uit te sluiten als ook de nieuwe HIA negatief uitvalt?

1) RTV Utrecht, 31 oktober 2026 (https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/4111412/weer-nieuw-onderzoek-naar-windmolens-bij-waterlinie-ondanks-eerdere-conclusies)

2) Algemeen Dagblad, 8 oktober 2026, 'Tweede onderzoek naar windturbines bij Unesco-erfgoed Vreeland loopt vast: adviesbureau stopt ermee' (https://www.ad.nl/stichtse-vecht/tweede-onderzoek-naar-windturbines-bij-unesco-erfgoed-vreeland-loopt-vast-adviesbureau-stopt-ermee~a70f7ec1/?slug_rd=1)